

Intervju 2010-09-14

Lars-Olof Lööf

När och var är du född?

Jag är född på Masthugget i centrala Göteborg, jag har inte kommit så långt i livet, brukar jag säga. Jag växte upp på andra långgatan, på Linnéplatsen och västerut, så jag har varit mycket i Göteborg. Jag gick i skolan i Majorna, på läroverket.

Kan du beskriva din familj litergrann, hur ni bodde och vad dina föräldrar gjorde?

Ja, det var ganska enkla människor, som var vicevärdar och metallarbetare. Nere på andra långgatan, där jag bodde till jag var femton år, där var det två rum och kök. På Linnéplatsen var det lika stort fast det var större rum, kanske några fler kvadratmeter. Farsan skötte det huset, Linnéplatsen 4, det som de sprängde ned sedan. Morsan var som "backup" till honom och skötte olika saker. Det var ju ganska mycket med ett sådant stort hus att greja med. Det var mina föräldrar. Det var enkelt och alldagligt på något sätt, ingenting särskilt.

Kan du berätta något om din utbildning?

Ja jag gick ju på det här läroverket i Majorna då efter som jag hade en moster som bodde i Majorna. Då kunde jag tillbringa en del håltimmar hos henne, vilket jag gjorde. Sedan gick jag vidare till universitetet och började med arkeologi. Jag var ganska imponerad av Karl-Axel Moberg som hade uppträtt i den tidiga tevens barndom. Det var ganska suggestiva program om arkeologi. Påminner, om jag tänker efter lite om Dag Stålsjö. Det var brandfacklor, mystiska uttalanden, gravar och stammar som hade rört sig över jorden. I min familj fanns ingen kunskap om utbildningar eller universitet, det var ingen människa som hade koll på det. Jag fick välja själv. Det var ingen far som sa till mig vad jag skulle göra eller så. Då var jag så fascinerad av det så jag började med arkeologi. Sedan gick jag vidare till etnologin och till historian. Det är mina ämnen och den var lite ovanlig den kombinationen, de flesta läste konstvetenskap som det tredje benet på den tiden. Men det gjorde jag inte, så det blev min utbildning.

Hade du några andra yrken innan du kom till museet?

Nej, jag var ganska inriktad på museet. Jag har tyckt bra om den här världen sedan jag var barn. Jag var starkt historiskt intresserad, det var ju därför jag läste historia. Jag hade föreställningen att jag skulle lämna universitetet ganska snart, annars kunde man ju bli kvar där som lärare. Det blev många av mina kurskamrater. De blev lektorer och några av dem blev professorer. Jag känner ju mycket folk på de högre nivåerna idag i kraft av min ålder. Men jag tyckte inte att det var något för mig. Man skulle ut och göra rätt för sig tyckte man i det sammanhanget som jag kom ifrån. Bortsett från sommarjobb jag har haft att, kört lite taxi och telegram och sådant där som man gjorde på den tiden, så blev det tillfällighetsjobb inom den här branschen. Det var ju grävning eftersom jag höll på med arkeologi från början. Sedan var det något byggnadsantikvarieprojekt som jag hamnade på.

Strax efter det kom jag hit och fick hjälpa till. Som många andra blev jag rekryterad tillfälligt att göra någonting. Sedan får man förlängt och förlängt. Jag hade nitton sådana förordnanden, en del nere på två veckor, innan jag blev fast anställd. Det känns ganska typiskt på något sätt. Man gnäller ofta idag om att det är svårt att få jobb men man tyckte ju att det var ett helvete att få jobb på den tiden med. Det är väl ingen större skillnad i den här branschen. Sedan har det ju skett en utveckling med det här med länsmuseumerna som har blivit mycket utbyggda. Riksantikvarieämbetet abdikerade ju lite grann och sköt över en del på länsstyrelserna som fick stora kulturvårds- och kulturminnesavdelningar. Men det kom efter, jag kom ju tidigt in i museet 1974. det kändes som att det i slutet av 70- och början på 80- talet skedde en expansion. Nu uppfattar man ju det som en självklarhet och då finns ju inte den tillväxtmöjligheten. Det är människor överallt på de tjänsterna.

Det var alltså ingen särskild tjänst på museet du sökte?

Nej, jag jobbade ju med föremål då. Det är ju alltid så med föremål att vi hade samlingar i det här huset i varenda skrubb och sedan skulle man inreda verkstäder här i bottenvåningen. Vi hade samlingar i rummen mot gatan och dessa skulle rymmas ut och det var ju högprioriterat. Då hyrdes den där ladugården som brann ned så småningom ute vid klippan, kungsladugårds ladugård. Dit flyttade vi de samlingarna och sedan växte ju det och det blev mer sådant flyttande. Jag brukar säga att jag har ju sökt flera jobb. När min förman slutade, Eliasson som var min stora förebild, då sökte jag hans jobb. Det fick jag inte. Då sa chefen tröstande att "det blir nog ett ledigt jobb, ska du se i arkivet, så var inte ledsen för det". Sedan blev jag erbjuden det jobbet i arkivet. Så höll jag på och traggade med det. När det sedan blev enhetschefer i den här organisationen på 90-talet så sökte jag det, men det fick jag inte heller. Sedan när olika enhetschefer hade gått och sparkats hit och dit så blev jag erbjuden att bli enhetschef och var det i sex år, för samlingarna och arkiv då. Så jag har haft flera jobb men aldrig fått något jobb som jag har sökt.

Fanns det någon särskild anledning till att du sökte dig till just detta museum?

Det är ju det att jag känner mig väldigt mycket som göteborgare. Jag trivs i min miljö, så det klart att det kändes ganska naturligt. Å andra sidan ska jag erkänna att jag sökte en del jobb när jag var ganska grön här på museet, i Jönköping och i Kalmar. Man kan dra en linje genom Hjo och Linköping så att säga. Allting söder om den linjen tyckte jag var intressant. Jag såg nog framför mig att man kanske inte kunde få något jobb här och att man var tvungen att vara öppen på att flytta till Jönköping, Värnamo eller Kalmar. Jag kom på två intervjuer, en i Skara och en i Gränna. Jag sökte chefskapet för Gränna museer och chefsjobb på museet i Skara. Men sedan blev jag fast och du vet att ju längre man har suttit på ett jobb eller ett ställe ju mer fast blir man. Man orkar inte rycka så mycket i kedjan sedan. Man blir lite bekväm och man får alla sina vänner. Man gifter sig och har sina andra släktingar omkring sig. Det blir någon slags självspelande piano.

Vad hade du för förväntningar på yrket, hur föreställde du dig att det skulle bli?

Eftersom jag alltid har levt i historiens dimension så hade jag med mig hela det bagaget in i museet, så det har nog blivit som jag hade föreställt mig ganska mycket. Man fick jobba handgripligt med historien och kulturhistorien det tyckte jag nog var ganska självklart och det har jag ju fått göra. Jag är varken glad eller besviken, det blev som jag hade tänkt mig. Jag är väldigt nöjd.

Minns du din första arbetsdag på museet?

Just den första arbetsdagen minns jag ju inte men jag minns den första arbetsuppgiften. Det var när jag hade haft det här sommarjobbet där man skulle inventera lantbebyggelse. När det var slut på hösten kom jag hit och gick upp till museichefen och frågade om det fanns något här. Då blev jag anställd den allra första tiden som ordningsvakt och gick runt. Det minns jag ju väl hur det var, men när jag tänker efter så var det inte mer än fjorton dagar. Då fanns hela det etnografiska museet. Här satt gubbarna och fikade (Lars Olof visar på vad som idag är publika enhetens mötesrum, där vi befinner oss för intervjun) och sedan hade vi Afrika där (högra flygeln) och sedan gick man in i magasin som ligger där borta i (dagens) vikingatiden. Då var det alltid så att "När du har gått igenom "Afrika", då får du tänka på det och det" och när man gick i våningen ovanför fick man tänka på att belysningen där tände man i "Grönland". Då var det eskimåer i några salar där uppe. Det tyckte jag var väldigt spännande och det kan jag sakna lite grann den där internationella kulturen som man hade med de etnografiska samlingarna. Vi brukade ha danser från Afrika här och sådana aktiviteter och huset kändes väldigt internationellt då med sitt ostindiska kompani och sådär. Nu känns det ju väldigt lokalhistoriskt göteborgskt och lite inskränkt i någon mening. Jag kan sakna den andan och blandningen av det utländska och det svenska.

Har du något speciellt område som du är specialiserad på i ditt arbete nu?

Det där är en sådan känslig fråga. Om man säger såhär att cheferna säger att "du ska göra det och det", då kan man säga det att, då vill jag ha tusen kronor mer i påökt. Då axlar man ett ansvar. Det är ju sällan chefer gör det utan oftast jobbar man väldigt länge med någon samling eller förvärvar någon slags privata kunskaper. Sedan rullar det så småningom in i museet. Jag brukar säga att jag är en sjökaptan som har segling som hobby. Man ser inte var man själv slutar och var museet börjar. Det finns ingen sådan självklarhet. Det klart att jag har ju intresserat mig för järnbruksnäring och industrihistoria i viss mån, egendomligt nog, så det har jag ju med mig. Men det var ju några år sedan och nu håller jag ju mest på med ostindiska kompaniet, privat då. Vi gav ut vad vi kallar den "blå boken" i början på 2000-talet, om huset här och ostindiska kompaniet, jag och Kristina Söderpalm. Hon gav så småningom ut *Tärnströms journal* som hon bearbetade. Det klart att då snöar man ju in stenhårt på ostindiska kompaniet. Det beror också på att jag får så mycket frågor på kompaniet, internationella frågor. Det är ju den enda samling vi har som har någon internationell bärkraft. Du kan ju annars tänka dig alla gamla spinnrockar eller lite kullager från SKF, det är ju bara lokalhistoria. Kring de ostindiska samlingarna kan du få kontakter med London, Frankrike eller amerikanska samlare av ostindiskt porslin som ställer frågor. Det kan ju föra väldigt långt. Vi var ju med i det ostindiska samlandet i Peking i början på det här årtiondet när vi gjorde en stor utställning i den förbjudna staden och det är ju väldigt spännande när man kommer med i sådana sammanhang. Det har väl blivit lite av min specialitet, så att säga.

Tror du att arbetet har påverkat vem du är och din personlighet?

Ja, det är ju kluvet då. Jag hade ju med mig ett bestämt bagage som kanske lade grunden till vem jag är men sedan är det klart att mitt intresse för kompaniet har vuxit fram just genom att vara i det här huset. Så det är väl lite både och. Visst har jag påverkats av miljön och huset, men det är ju inte säkert att jag inte hade påverkats av sådant om jag hade varit på något annat museum också och kommit fram till samma resultat. Det får vi aldrig reda på.

Vad innebär det att vara museitjänsteman, har man ett särskilt ansvar? Hur tror du att andra ser på ditt yrke?

Jag tror att museerna får en allt större relativ betydelse. När jag kom till museet kändes det ändå som att folket, mannen på gatan hade en god kunskap om historien eller kulturhistorien. Med det nya skolsystemet har ju det eroderat fullständigt. Man kan inte förvänta sig att någon utifrån kan den här kulturhistoriska tidsaxeln eller kontexten. Det känns som att vi blir viktigare då för att vi måste hålla fram det här oh kunna det. Om man behöver en historisk bakgrund så är det ju viktigt att man håller reda på vad historien verkligen är, så att man kan berätta den rätta historien, så att säga. Nu håller många på med någon slags ifrågasättande, men man kan ju inte fråga någonting om man inte vet någonting. Det är ju lite motsägelsefullt. Om du ska ställa rätt frågor så måste du ju veta ganska mycket. Det är som att ha en datamaskin och stava "Svensson" med två eller ett s, så får du ju olika träffar. Nu är de väl lite klyftigare än så, men man märker ju det att om man litar på tekniken och blir väldigt upphängd på den så begränsar den ju en samtidigt om man inte har något bagage. Där tycker jag nog att okunskapen har brett ut sig mot vad jag var van vid.

Jag kan ju alltid berätta sådana historier som att det var en lärare som ringde mig för många år sedan, eftersom jag hade haft med arkivet att göra, och frågade mig "varför är det så viktigt(?) med Gustav II Adolf i Göteborg?", ja, staden grundades ju under Gustav II Adolfs tid. "Vad är det med det då?", han härjade ju i Tyskland. Ja, sa jag, men Gustav II Adolf och den epoken grundlade ju hela den svenska förvaltningen med kollegierna som blev utrikes- inrikes- och försvarsdepartementet, krigskollegium och kommerskollegium o.s.v. De ändrade ju hela stadsförvaltningen på hans tid och hela länsindelningen kommer från Gustav II Adolfs tid. Det som vi fortfarande bråkar om, att Älvsborgs län gick upp i Västra Götaland, det var ju ett arv från Gustav II Adolfs tid. Under hans tid grundades ju även hovrätten. Det är ju intressant om man kan berätta det. Hon struntade ju i vad jag sa och blev surare och surare vad jag än sa. Så hon tog ju inte till sig någonting, den här lärarinnan, men då blir jag ju medveten om att en historielärare ringer och ställer en sådan fråga och inte vet någonting. Det tycker jag nästan är lite skrämmande. Suget efter historia är ganska stort om man ser på Herman Lindqvist och alla som har skrivit men okunskapen är ju bottenlöst. Det finns ju hur mycket som helst som man kan hålla i den brunnen.

Har arbetet på museet genom åren påverkat din syn på samlande och utställande? Vad är viktigt att samla och ställa ut?

Ja, det är en fråga... man har ju alltid sina förutfattade meningar med sig i bagaget, som är lite av ens bakgrund, men det är också motsägelsefullt. Jag brukar säga att jag är en proletär med en socialistisk bakgrund. När jag var på universitetet i slutet av 70-talet då pratade man ju ofta om det här att "den här avhandlingen är skriven av X, som är marxist-leninist". Man skulle ha någon slags programförklaring om vad man lade fram eftersom sanningen inte är objektiv, den är hela tiden subjektiv beroende på vem som skriver. Det har man ju lagt åt sidan idag. Nu tycks ju sanningen vara bergfast eller mycket subjektiv av andra skäl. Jag vet inte, men för mig är nog samlande mer färgat av mina intresseområden. Jag tycker nog att bergshistoria och järnhantering är väldigt spännande och ostindiska kompaniet är väldigt spännande bara för att jag har dem som områden som jag tycker är kul. Sedan jobbar jag ju väldigt mycket med fotoarkiv, vilket har varit min huvudsakliga syssla. Papper, arkivsaker och bilden av Göteborg har ju varit ett jättestort område. Håller man på med det så blir man ju aldrig arbetslös. Jag behöver inte reflektera över det så mycket eftersom det är ju det som är så positivt med bilder. Du kan skriva in hundra bilder och de

tar ingen plats. När du ska jobba med det materiella kulturarvet kommer du till punkter där du måste göra avvägande ”vi har så många soffor redan, så vi har inte plats” eller ”vi har så många stora kopparbunkar, så vi kan inte ta in några fler”. Man får hela tiden snegla på platsen. Jag som egentligen har varit mest ansvarig för att ta in foton, jag har ju kunnat vara generös, ta in hundra till eller tusen till och så. Du förlänger nummerserien bara, men det är ju inte mer än såhär. (visar med händerna) En nummerserie som jag har sysslat med mycket, som heter D, den var på 28 000 när jag kom till museet och den är på 30 000 idag. Då kan jag säga att ”under min tid har 30 000 negativ passerat mina händer” och jag kan säga att arkivet var på 10 000 och det är på 15 000 idag. Då kan man säga att en tredjedel av arkivet har kommit till under min tid. Det tycker jag är ett ganska hyggligt dagsverke, då har jag gjort ganska mycket även om jag inte riktigt har sett det så utan sett det som en del i en löpande verksamhet. Men eftersom det rör sig om papper och bilder så har jag ju inte behövt ta ställning på samma sätt. Det är lite svårare med sådant här som vi sitter på, stolar och skåp och grejor. Det är mycket tuffare egentligen. Ett skåp kan ju alltid vara originellt och tar mycket plats. Där får man göra avvägande på ett annat sätt.

Vad anser du själv vara det viktigaste du har tillfört museet?

Det är just de grejorna som jag har pratat om, jag har expertiserat och hanterat foton. Mycket har jag varit en förmedlare, nu på senare tid, av Marie t.ex. och Kristina Söderpalm som jag har jobbat tillsammans med och plockat in grejor där de har gjort urval. Jag tycker jag kan mitt Göteborg ganska hyggligt. Där har jag väldigt nytta av att jag är göteborgare. Jag var mycket ute i skärgården när jag var ung och det är jag ju väldigt glad för med att jag kan känna igen fyrar och hamnlägen på kusten. Många bilder har man ju fått från skärgården, fritidsbilder och så och det har varit skojigt att kunna säga vad det var för något.

Tror du att personliga intressen är något som generellt styr insamlande?

Ja, det tror jag ju. Man brukar säga att det finns en teori att ju äldre museet blir... Först hade vi en museichef som Stig Roth som var intresserad av tennsoldater och mode, sedan kom en museichef som Allan Nilsson som var intresserad av etnologi och nutidshistoria. På 30-talet hade vi Kjellberg som sysslade mycket med upppteckningar i Bohuslän. Då får du ju en räcka med intresseområden och så småningom har du ju i princip täckt in alla livets olika skiften genom de olika chefsprofilerna eller blotta samhällsutvecklingen om du så vill. Ibland känns det som att man är negativ till det här att man ska hålla sig till ett bestämt program som ska styra men om du tänker på de personligheter som har styrt museet så tycker jag nog att det blir en ganska bra mångfald med hjälp av de människorna över tid. Eftersom museet är så gammalt så värker det fram olika saker. Sedan är det hur mycket man är före eller efter sin tid och hur mycket man styr, det vet jag inte. Ibland har jag en känsla att det, i historiens spegel, inte spelar så stor roll. När man vänder på perspektivet kan man ändå vara ganska nöjd med vad museet har åstadkommit.

Kan du berätta något om dina kollegor, är det någon eller några du minns särskilt väl?

Ja, sådana resonemang kan jag föra väldigt långt, men det är ju i så fall Eliasson som var chef för magasinet och som anställde mig en gång. Det klart att han har ju betytt jättemycket för mig och honom tänker jag på ibland, på vad han sa och vad han lärde mig när jag var ung och ganska grön. Sedan tycker jag, om jag ska vara ärlig, att jag kom från ett slags grodperspektiv i magasin och i

samlingar och då tyckte man att Söderpalm och Hasselgren och de höga intendenterna på 70-talet var ganska snorkiga och knepiga att ha att göra med. Men nu kanske man räknas till den skaran själv, så man får passa sig lite vad man säger. När man har suttit in och blivit en del av museet har man ju axlat det arvet. Det har ju funnits en ganska tydlig knytning till de olika disciplinerna, framförallt arkeologin och etnologin. Där är ju många intendenten som har varit fullständigt uppbundna kring arkeologin eller etnologin och deras olika beteenden på universitetsnivå. Det har ju färgat mycket av museet och de motsättningar som funnits på universitetet har man fört med sig in i museet. ”Så gör man på arkeologen och då ska man göra så här med”. Sedan har man då andra kompisar utanför museet som man tycker mer om eller litar mer på än dem inne i museet. Ibland känns det som om vi har varit en avdelning på universitetet. Det är ju konstiga stridigheter som man förstår har varit på universitetet, men ämnen och hierarkier och så och det har färgat av sig på museet ganska mycket. Idag kallar man det samarbete och då vill man knyta mer universitetsforskning och universitetsmänniskor till museet. Då skvätter det ju in ännu mer av sådant. Universitetet har ju mycket muskler så de kan ju föreslå projekt så att de kan mer eller mindre köpa museet, eller vad man ska säga, om man inte ser upp.

En del av sina kolleger har man sett upp till och en del har man haft ett svårare förhållande till, det är ju så. Man får kalla alla människor i det här huset sina arbetskamrater men det betyder ju inte att du vill bjuda dem på middag allihop. Det kanske är en handfull du skulle vilja se på käk hemma. Det är ju mer personliga relationer. Som när du tycker om en viss typ av människa. När jag räcker fram handen och du skakar min hand tror jag att du avgör på en sekund om du tycker att jag verkar vara en intressant person eller om du tycker att jag är en idiot. Vi har en förmåga att värdera människor ganska snart och den värderingen dröjer kvar väldigt länge. De har väl gjort sitt och jag har försökt att göra mitt. Jag hoppas att helheten har blivit hygglig. Man gör en snabb bedömning och det kan grundas i att man tänker lika eller att de har en kunskap som man gärna vill diskutera kring eller frändskap i ämne eller intresseområden. Sedan kan det vara glada prickar eller folk som är på gott humör. Det finns ju surkartar som kanske är besvärliga och man inte vill ha att göra med även om de är kunniga.

Kan du berätta om någon händelse du minns som har gjort intryck eller betytt mycket?

Det är svårt eftersom jag har varit mycket på samma ställe och haft många funktioner. Historier har jag ju alltid älskat. Eliasson var ju specialist på att dra sådana historier. Han berättade om andra världskriget och den roll som museet hade. Stig Roth var en stor motståndsmann så han var mycket på gränsen under kriget. Museet gjorde mycket för de norska motståndsmännen. Det förde jag med mig ganska länge och jag tyckte det var väldigt spännande. Det fanns ett rum med tapetdörr man gick igenom här. Då stängde man en dörr bakom sig som ingen såg att det var riktig dörr. Där sades det att det höll till en del lettiska generaler och danska flyktingar under kriget. Det var ganska spännande historier. Man pratar ju annars om samarbete med tyskarna och följsamhet mot tyskarna men det kändes aldrig så utan det kändes som att museet var ganska radikalt under andra världskriget. Det färgade museet, vad jag förstår, långt in på femtiotalet. Vi fick mycket kritik då att saker inte var moderniserade men det berodde ju mycket på att museets resurser hade tagit i anspråk för motståndet mot tyskarna under kriget. Konservatorerna satt och sydde skydd till radioapparater och man packade kulsprutor här i väskor som man gick till tåget med på natten och sådant. Det klart att när kriget tog slut var många ganska trötta och man kanske glömde bort museet ganska många år där. De historierna var ganska roliga.

Det har inte med museitjänstemän att göra, men det som har gjort intryck på mig har varit besökare. Jag har haft den här publika funktionen i arkiv eller varit med olika forskare utifrån. Museimännen tycker jag nog har varit ganska tråkiga många av dem men forskarna utifrån har varit väldigt spännande och lett in mig i olika projekt där jag har fått insyn i olika saker. Jag har hjälpt till med olika bokutgivningar och känt av världen utanför på ett annat sätt. De utställande intendenterna har jobbat mycket utifrån sina egna idéer och försökt fånga upp utifrån men inte alltid lyckats. Impulserna utifrån har betytt väldigt mycket för mig och fått mig att stå ut många stunder. Framförallt under 90-talet när de stora ombyggnaderna skedde här. Då slängde man ju ut oss ifrån samlingarna ut på Polstjärnegatan o.s.v. det är ju klart att det var en ganska knepig tid. Det dök upp många nya människor och en massa hantverkare. Museet var väl stängt ett år när man byggde om här. Då gjorde man alla uttag och brunnar, det är ju ett arv ifrån renoveringen på 90-talet, när hela byggnaden gjordes modern med moderna uppkopplingar. Det blev ett bra resultat men det var en ganska konstig tid.

Har du något konkret exempel på hur arbetet påverkades av detta?

Ja, jag har varit mycket fackligt engagerad så jag höll på mycket med det och då satt man ju i oändliga möten på 90-talet i och med den nya organisationen och när de nya museerna skulle slås ihop. Det som jag tänker på med den tiden var när man satt med förvaltningschefen och höll på med stora förändringar och organisationsplaner. På själva museet försökte man nästan blunda på båda ögonen. Det var så mycket tråkigt som hände. Där kan jag vara lite bitter men jag har ett dåligt minne när det gäller sådant och jag är tacksam för det.

Vilken har varit den viktigaste förändringen inom museet tycker du?

Det är ju naturligtvis sammanslagningen av alla museerna. Historiska och arkeologiska slås ihop, etnografiska museet flyttar bort och teatermuseum kommer hit, industrimuseum kommer hit. Skolmuseum lade man ju ned och militärhistoriska museet lades ned, som var en satellit från historiska museet. Ett tag var ju t.o.m. medicinhistoriska museet inne i verksamheten. De hade ju varit nedlagda också om inte de hade lyckats försvara sig med hjälp av den Oterdahlska donationen, så att de höll kvar borta i det huset. Det var mycket röra kring allt detta, kan du tänka dig. Sedan sa man, lite på skoj, att det var ju bara de som hade jobbat på det gamla historiska museet som man kände förtroende för. De andra var ju som främmande varelser för en. Det var ju lite lustigt att man hade ett etnografiskt museum, ett historiskt och ett arkeologiskt museum här i huset men vi träffades ju aldrig annat än att vi gick förbi varandra på gården. Organisationerna var ju fullständigt åtskilda. Gubbarna från historiska museet satt ju i det här rummet (Publika enhetens mötesrum). Det stod en vägg här och här var ett fikarum. Så här satt vi och fikade på morgonen men etnograferna satt ju någon annanstans. Inte vet jag och man brydde sig inte heller för det var ju ett annat museum. Det kan man ju uppleva som ganska underligt idag, men det var bara så. Förändringen på 90-talet är den största och den genomsyrar ju hela museet än idag. Det kommer den väl att göra för all framtid. När sådana antikviteter som jag försvinner så uppfattar man ju det stora sammanslagna museet som det kraftfulla. Men jag kan ju se de olika delarna som bygger upp museet. Du ser ju kanske inte det och tänker inte så men jag umgås hela tiden med det tänkandet. Man ser ju vad som är från arkeologiska museet och vad som är från industrihistoriska museet.

Hur tycker du då att samarbetet fungerar mellan Polstjärnan och Norra Hamngatan nu då?

Jag tycker inte det fungerar så särskilt bra. Men man skulle ju kunna vända på steken och fråga sig hur det skulle kunna fungera bättre. Jag har inget bra svar på den frågan, för att geografi är alltid ett problem. Ett exempel är att det alltid finns "fredagskaffe" här. Jag har aldrig gått på något sådant. Varför skulle jag göra det när jag varje fredag sitter ute på Polstjärnegatan. Jag har ju inte lust att åka in och förstöra hela eftermiddagen med fredagsfika men då undgår jag väldigt mycket och får inte reda på allt som sker heller. Men fredagsfikat är ju "sakrosankt" här så det får man ju inte pillas på. Det tycker ju alla är jättekul här. Då tycker jag ju att vartannat fredagsfika kunde vara på Polstjärnegatan t.ex. men det kommer inte med på kartan. Det är som med stockholmarna när man sitter på Nordiska museet så säger stockholmarna "har du vägarna förbi någon gång så kan du väl komma upp?" Skulle jag säga det som göteborgare, skulle de uppfatta det som en fräckhet nästan. En stockholmare kan ju säga det för man hamnar ju alltid på Nordiska museet eller Stockholms museum någon gång, det är ju bara en fråga om när. Då anses det självklart att säga det och det är samma här, det är världens centrum. Alla som jobbar i den här organisationen ska ju komma till centrum, inte till periferin. Man kan ju vända på det och säga att flest grejor är ju på Polstjärnan och det är flest kvadratmeter förmodligen och då kunde man ju uppskatta det och ge det rätt tyngd. Men då fick man väl ha chefens piska och säga att det var obligatorisk närvaro på det annars skulle du inte få någon människa att åka härifrån.

Är inte samlingarna just museets hjärta?

Jo, det tycker ju jag. Utan samlingar, inget museum. Jag kommer ihåg att vi gjorde en större utställning. Det kan ha varit "Lejonet och kronan" som var på Svenska mässan. Det var många som var indragna i den och jag talade med pedagogerna på den tiden och sa att det kan ju vara förutsättningslöst, att ni kommer ut hit till Polstjärnegatan och tittar. Ni kan inspireras av vad ni ser i hyllorna och så. Jag minns hur otroligt besviken jag blev när vi hade ett sådant möte därute. Då gick folk mellan hyllorna och snackade om vad de skulle kaka till lunch och om det eller det lunchstället var trevligt. Jag såg ju det som en port till att de som inte varit på Polstjärnegatan skulle komma hit. Det finns ju många som inte ser någonting framför sig när de tänker på Polstjärnegatan. Där finns ju alla samlingar av alla kategorier. Om du är intresserad av dräkt eller jag är intresserad av allmogekonst så kan jag ju gå och titta på just sådant och låta mig inspireras av det jag ser. Det kan ju bli en utställning utifrån det. Men jag tycker inte man jobbar så och det beklagar jag och tycker är sorgligt. Där kanske man skulle hitta en mix så att man förlade vissa aktiviteter eller verksamhet till Polstjärnegatan så att man blev tvungen att åka dit av olika skäl. Jag märker ju att de gamla intendenterna som Kristina Söderpalm t.ex., de gick och jobbade från kontoret ned i källaren och fram och tillbaka hela tiden och jobbade med någonting i samlingar. Det gör man ju inte idag eftersom du har den här geografin. Nu jobbar den personal som jobbar med samlingarna med det från morgon till kväll på något sätt och de som inte gör det, jobbar inte heller med dem. Förut fanns ju inte den uppdelningen eftersom vi inte hade älven mellan. Jag kommer så väl ihåg Jan Erik Sjöberg på arkeologiska museet. Han ville ju inte lämna bort de arkeologiska föremålen ur museet egentligen så som vi har det idag. Han tyckte att det var hans arkiv, skärvorna. De tog ju inte så mycket plats. Då kunde han gå ned och titta på någon skärva och sedan tillbaka till pappret och besvara ett brev. Det arbetssättet kan man ju ha inom alla områden i museet men den kopplingen har luckrats upp tycker jag. Många "växte upp" i samlingar och gick sedan över till att ställa ut men idag rekryterar du ju intendent på utställnings- sidan eller pedagog- sidan rätt upp

och ned bara till det här huset utan att tala om vilja samlingar museet har. Det tycker jag är väldigt underligt.

Vad tror du kommer att bli de viktigaste förändringarna för museet i framtiden?

Ja, jag önskar ju museet all lycka. Jag önskar att museet ska ha en större roll att spela men det är ingen självklarhet, det tror jag inte. Det är ju väldigt knutet till skolsystemet och vad du får för utbildningar på olika nivåer redan idag och så länge jag kan minnas har museet haft en roll i skolans värld. Att samspela med skolan och den undervisning som eleverna faktiskt tar till sig, men ibland tycker jag att vi missar vissa tåg. En fix ide som jag hade var detta med euron. Att det har funnits en riksdaler, en markmyntsräkning. Den dalern var ju likadan över hela Europa, även om det var en Fredrik, en Gustav eller en Heinrich på dalern så vägde myntet lika mycket och de var utbytbara mot varandra. Du kan ju hela tiden tänka på romarna och deras räkneshystem. I det området som romarna behärskade, upp till Rhen och över till England räknade man i samma räkneshystem som romarna. Sedan har du då det här 15- 1600-tals räkneshettet där du hade en gemensam valuta kan man säga. De här tidigare valutorna har ju brutit samman. Då undrar man ju när euron kommer att bryta samman eller har vi ett annat system idag som kommer att göra att den valutan står sig. Sådana paralleller kan man ju hela tiden dra med hjälp av sin historia. Det var en professor som sa en gång att om du inte kan se sådan parallellitet eller om du verkligen tror att historien inträffar bara hela tiden och det är nytt hela tiden, då behöver du ju ingen historia. Historien speglar ju allting som har hänt och då kan du ju se paralleller i historien. Man kan se att det misstaget ska man inte göra om och då spelar ju historien roll. Därför har jag väldigt svårt för idag när man låter historien eller museet medverka i samhällsplaneringen framåt, om hur man ska bygga en ny stadsdel. Att museet då ska medverka förutsättningslöst, det förstår jag inte. Det måste ju vara då för att man ska säga att det är rätt eller fel och berätta hur man har gjort och att det kan vara något att tänka på eller akta sig för. Då har historien en funktion om den spelar med så. Det förutsätter ju en gedigen bildning och där är jag lite tveksam idag vad vi har för bagage. Om man tittar på gamla tidningsklipp så var det väldigt vanligt att om man fick en silverskål till museet och då fick man en artikel i GP att det hade skett en ny donation till museet ”silverskål från familjen Mannheim” och så var det en bild på den där silverskålen. Det tycker jag var ganska häftigt. Eller som med Gathenhielmska reservatet eller Klippanområdet, det var ju stora diskussioner kring bevarandet av dessa områden och museicheferna stred ju för sådant där. Det var både Romdal på konstmuseet, Stig Roth och senare Allan Nilsson. Gröna gatan misslyckades de ju med det blev ju ett nytt område. Karl-Johansgatan blev ju nybyggt och helt annorlunda än vad de hade tänkt sig. Det klart att den samhällsdebatten och närvaron som museet hade då tycker jag är ganska spännande. Det var ju sådana debattaftnar här bl.a. i bottenvåningen (Norra Hamngatan 12) Hörnrummet här nere ”Urbanum” speglar ju det gamla sättet att förhålla sig. Det är intressant att göra så men man ska inte överdriva museernas roll heller. Jag brukar säga att vi spelar ju i den här divisionen som sysslar med champagne och nätstrumpor. Vi får vara medvetna om att museet tillhör underhållningsdetaljen samtidigt. Man kan inte tänka sig en stad av göteborgs dimension med stora industrier och mycket turism utan att du har ett konserthus, en opera och ett museum med hög kvalitet. Det skapar ju livskvalitet för de invånare som vistas här. Det kan man ju kalla tidsfördriv eller förströelse, men förhoppningsvis ett kvalitativ tidsfördriv till skillnad för Liseberg som kanske är ren underhållning.

Vad är det bästa med ditt arbete då?

I bästa stund så är det ju roligt. Sedan är det ju så med alla arbetsplatser att det man minns mest är arbetskamrater, tårtor och firmafester. Det är de människor man träffar som antingen är en del av organisationen, eller som i mitt fall där jag har prata mig varm för att det är gäster utifrån som man har samspelat med. Så är det ju för alla arbetsplatser, det kunde ju ha varit ett väktarbolag eller SKF. Det är ju så att den sociala sidan är väldigt viktig. Sedan har ju museet ett spännande innehåll, vi står ju inte bara och gör skruvar och muttrar, utan vi lever ju i en kulturell miljö. Jag är med i många föreningar och så tar man hit någon förening till något styrelsemöte och så går de här i trapporna de här människorna utifrån landet och tycker att "vilket fantastiskt hus, vilken miljö". Ibland har jag inte tänkt på det utan blivit överraskad av deras överväldigande glädje för att få lov att vara i ostindiska huset. Det tycker jag är lite kul att påminna sig om ibland, att det är en fantastisk miljö att vistas i och som är spännande att få vara en del av. Man blir hemmablind och tycker att det är som vilken kåk som helst. Jag har försökt att vara duktig och intala mig själv alla de här positiva sidorna och hålla det levande, även om inte politiker och ledning påminner en om det ständigt, så får man göra ett självarbete på den sidan. Det är lite spännande att hålla den lågan brinnande.

Hur tror du att det påverkar verksamheten att ha ett sådant här hus?

Jag tror att det påverkar. Å andra sidan har det varit rörelse bort ifrån det här huset, framförallt före ombyggnaden. Jag minns diskussionen att man skulle flytta till snusfabrikhuset eller ut på Gullbergskajen, att museet skulle ha varit i en industribyggnad egentligen. Då hade man ju sluppit alla konstiga små rum och konstiga pelarrader. Det är ju ofta rejäla utrymmen i industribyggnader där man kan härja fritt utan att ta hänsyn till geografi hela tiden. Du ser bara rummen i bottenvåningen, caféet, serveringen och butiken. Med alla pelare är det ju ganska svåra utrymmen att göra något i. Men det är ju det som är charmen också att tackla och övervinna det. Vi påverkas säkert av det här huset, det vet jag att vi gör. Frågan är om det är på gott eller ont eller vad det har för mening. Jag gillar ju gamla miljöer och detta är ju ett av göteborgs äldsta hus, som står upp och som inte är kyrka. Det är ju märkligt bara det. Allting annat har ju brunnit ned snart eller rivits av moderna planerare.

Vad är det bästa ni har här på museet i samlingarna?

Jag kan inte svara på det. Det beror på dagsformen och vilket ämne man diskuterar. Jag har fått sådana frågor som gäller bildsidan. De ringer från Jönköping och håller på med någonting och så ska man välja bilder. Då säger de att "du kan väl välja tio bilder som du tycker är bra". Det kan inte jag, för du vet att när jag blundar så ser jag hundra tusen bilder och de är bra allihop utifrån någon synpunkt. Då får man bestämma sig för om det ska vara centrala staden, Kungsgatans historia eller ska jag berätta 1700-talet, eller ska vi se Göteborg som hamnstad. Då har man ju begränsat och satt upp förutsättningarna och kan göra val utifrån det. Med tanke på mitt intresse för huset och 1700-talet så är något av det mest spännande naturligtvis ostindiska serviser eller det kinesiska porträttet på glas eller målningarna på rispapper och siden. Det är ju fantastiska grejer. De är ju väldigt dyrbara också. De sålde en Kantonmålning nu på auktionshuset i Halland. Den gick "bara" för 140 000. Jag blev ganska besviken på det, jag hade trott att det blev 100 000 till. Vi har ganska

många sådana målningar så att de samlingarna är väldigt värdefulla. Det är också ett ansvar, kan man säga, att förvalta dem och se till att de överlever i fortsättningen. Vi är ju så jättestora. Jag brukar säga att de flesta vackra damer är ju döda. När man gick genom 1600-talet förr i tiden så hängde där ett porträtt av Aurell. En kvinna i en vacker dräkt från 1600-talet med en blomsterkrans omkring och man såg ut över axeln på henne över ett sydländskt eller italienskt landskap. Jag tyckte hon var så tjugig. Det klart att man får någon slags relation till en del porträtt. Det är människor som tittar tillbaka på en. Det är ju lite intressant eller spännande med bilden av människan. Det är också spännande att förvalta. Rör man sig sedan över andra områden kan man lätt hitta favoriter som är annorlunda, det beror lite på dagsintresset

Hur ser du på samlande nu? Vad är viktigt att samla in idag?

Ja, jag trodde ju att Samdok skulle rädda oss från allt ont. Man delade upp världen i fritid och arbetsliv, hantverk och industri och att man koncentrerade sig på olika områden i det upplägg som Samdok har. Vi har genomfört alla sådana samtidsdokumentationer och de tycker jag är väldigt intressanta. Så det är ju klart att vi ska hålla på med det. Med invandrare och mångfald i det här landet idag som vi naturligtvis har ett stort ansvar för. Men jag är så gammal så jag förbehåller mig rätten att vistas i mitt 1700-tal och inte låta mig riktigt påverkas av detta. Jag är övertygad om att det här moderna och den etnologiska dokumentationen det är många som tycker att det är jättespännande och som håller på med det. Det behöver man inte vara rädd för att det ska slarvas bort. Det tror jag inte ett dugg på. Nu sitter ju du här och har en etnologisk "touch" på detta så att säga och förvaltar det då. Om jag pratar om 1700-talet tänker du kanske att "so what, vi har ju så många" men då kan jag ju få vara där borta och intressera mig för det. Då representerar jag ju den tiden i ett samlat upplägg. Jag tror mer att man kommer att glömma sådana udda samlingar och vältra över intresset mer på samtiden och samtidsdokumentation. Vi får inte glömma av det historiska perspektivet och de historiska parallellerna. Annars blir det ju bara nutidspolitik av allting. Där har jag inte mitt hjärta, det kan jag erkänna, men jag förstår ju att det är viktigt. Det finns ungdomar som är intresserade av historien också men där har ju ledningen ett ansvar att rekrytera sådana som representerar olika tidsepokrar och olika intresseområden. Om vi nu har en av Nordeuropas största myntsamlingar, så vet ju inte du någonting om det för du ser inte ett enda mynt här nästan. Då är det ju bedrövligt om man inte har någon som är kunnig på mynt- och medaljsamlingar då. Man har ju detta att förvalta och måste ju hålla det lite ajour och ha lite kunskap om detta.

Hur många år har du kvar till pension?

Jag fyllde nu på "nine/eleven", det är min födelsedag. Då fyllde jag 64. Går det efter det klassiska upplägget har jag ett år kvar då men jag trivs så bra just nu så jag tror att jag ska vara kvar lite till, om jag får. Det beror ju på, Kalle Nordanstad har ju samma årtal som mig och han är ju en trevlig person. Rekryteras det en idiot så kan man ju tacka för sig och gå. Det är väldigt viktigt vem som är chef. Det färgar ju en sådan här organisation rakt igenom och får väldiga konsekvenser.

Tycker du att det är viktigt att en chef har sitt hjärta i museet eller är det en person som är bra på att organisera verksamheten man är ute efter?

Jag tycker ju att museichefen ska vara en museiperson. Sedan kan jag dagtinga med det, så mycket facklig jag har varit, och tänka att det kan ju trots allt vara bättre att det är en fullfjädrad administratör som är chef än att det är tvärtom. Det får inte bli så att de ämnesutbildade blir tapet bara. Det måste finnas en drivkraft att vilja avancera i organisationen. Det måste gå att vara museimänniska och få chefsfunktioner, särskilt på enhetschefsnivå, tycker jag nog att museimännen borde ha sista ordet. Sedan har jag ofta tänkt på det att man skulle ha som på teatrarna att man hade en museidirektör som ansvarar för pengarna och personalen och en konstnärlig ledare som var utställningsansvarig och programansvarig. De här två sidorna kämpar hela tiden om makten. När man ska vara mer skoj på stan och mer spektakulär så glömmer man ju hela tiden regelverket och bristen på pengar. Där kunde man ju kanske ta efter teatervärlden. Det kunde vara ett sätt att lösa den frågan.

Hur ser du på den sista tiden här på museet? Ska du försöka sätta en sista stämpel på din verksamhet?

Det rullar ju på, jag gillar det dagliga livet. Sedan har jag vissa saker som jag vill hinna med att göra. Det finns ju arkivsamlingar som inte riktigt är hanterade och negativsamlingar som inte är sorterade. Där finns några surdegar kvar. När det ligger på plats kan ju vem som helst hantera det men så länge man inte har gallrat och gått igenom det så är det väldigt svårt för någon annan att titta på det. Bara det är nog ett jobb i ett par år. Det är ju inte sådant som legat tjugo år utan sådant som är ganska nyinkommet. Jag har fem banankartonger från en familj och tio lastpallar negativ från en fotograf. Av de tio lastpallarna har jag sorterat ned så jag har en kvar. På den pallan är det ett par rejäla flyttlådor. Det är kanske 10 000 negativ som jag ska bläddra igenom och jag kanske kasserar 9000 av dem. Man får ha lite kallt stål och våga göra det. Man kan ju inte samla bara på sådant som är "bra att ha". Där har jag känt mig lite som släkt med Gud fader. Vad jag väljer ut blir ju din historia. Slänger jag någonting då så vet inte du att det har funnits. Det är en ganska mäktig känsla faktiskt. Man formar ju historien lite då. Det är väl det som Marie är ute efter när hon pratar om att dokumentera samtiden. Om du väljer att dokumentera en sak och inte en annan, då finns det ju ingen dokumentation om det andra. Då blir det ju också det som den framtida forskningen kommer att inrikta sig på. Det blir ju det som de hittar någonting om. Det är därför du har sett oändligt mycket jordbrukshistoriska avhandlingar om Skaraborgs län för att länsstyrelsens arkiv finns ju bevarat för Skaraborg. Vänersborg brann ju ned 1834 och Älvsborgs läns jordbrukshistoria kan man då inte forska om. Det kommer ju att rikta den framtida forskningen vilka material som finns. Det ser man ju ständiga exempel på i historieforskningen. Stora brevsamlingar finns och om någon tänker att "vi ska skriva om Kalle" och så finns det inte ett papper bevarat om Kalle, då kan de inte göra någonting om honom. Ser man då att det finns en fantastisk brevsamling om hans fru och hennes familj, då vrider man ju sitt fokus till det istället. Då får man hitta på en fråga i relation till det materialet och doktorera på det istället, det är ju ganska vanligt.

Vill du tillägga något som du tycker att jag har missat med frågorna?

Det klart att jag är ju så gammal så jag har ju reflekterat över min tid här på museet men tankarna har väl gått ungefär så som du har framställt dina frågor. Det klart att det har varit en samling av

glada händelser och tråkiga händelser. På något sätt så skiljer sig inte museet från vilken arbetsplats som helst. Det finns människor man minns och händelser man minns, projekt som har varit roliga och så. Jag tror inte att det är särskilt unikt annat än miljön och den kunskapsmassa som man hanterar, den kan ju sägas vara unik. Men själva museet som organisation är väl ganska lik vilken arbetsplats som helst föreställer jag mig. Även om jag kan säga, med mikrofonen framför näsan, att det finns en större procent galningar här än vad det finns i många andra världar. Om du producerar någonting så måste du ju skicka tjugo lågor till Kalle i Lödöse, men om du producerar kunskap och ska producera spännande installationer så kan du älska någonting och jag avsky det. Den konstnärliga viljan, eller sprängkraften, kan ju göra att folk blir ovänner för livet. Om man tvingar fram en produkt som många tycker är skit så blir det ju mycket aggressivitet. Det kan jag ju tycka är en skapande kraft och en spänning som man inte ska vara förutan. Man befinner ju sig i en konstnärlig dimension och då drar man ju till sig en del udda knäppgökar. Det kan vara väldigt bestämda människor som vill väldigt mycket och som är beredda att offra väldigt mycket och det klart att det kan skapa mycket konflikter. Det kan vara farligt om man inte hanterar det på rätt sätt. Du ser ju hur museichefer och intendenten från våra museer kickas lite hit och dit. Malmö museum var ju som ett svart hål ett tag. Det finns problem inom den här sektorn på olika plan, så att säga. Det speglar teatervärlden och alla konstnärliga världar, att det finns konflikter. Du kan tänka dig stadsteatern på 70-talet och när man kallade Götaplatsen för "Röda torget". Sådant tränger ju in här också. Men det är ju lite kul också. Det blir väldigt levande och känns väldigt dramatiskt i vissa stunder. Det blir en del i en stor helhet.

Intervjun avslutas.